

No corris, ^{2/VIII/1937} que cauràs

Gairebé diríem que l'ús del doncs causal, que tots plegats tant hem arribat a combatre, no recula sinó que guanya posicions. La lectura d'originals, de correspondència, ens fa pensar que potser no ens en sortirem, que mai no reeixirem a extirpar aquest ús impropï de la conjunció doncs, contra el qual s'han estavellat lliçons, notes, comentaris i explicacions. Tal com dèiem l'anterior vegada que vam tractar aquest punt, qui no l'hagi resolt d'una manera definitiva, qui no hi hagi dedicat una breu sessió d'estudi amb atenció suficient, i es deixi guiar únicament per la intuïció, pot estar ben segur d'incórrer tard o d'hora en aquest error, en l'error d'usar doncs en lloc de perquè en una frase com Vam decidir manifestar la nostra protesta perquè (no «doncs») ens havien atès molt malament.

L'ús causal de doncs, fins ara més aviat exclusiu de la llengua escrita —en què es volia evitar el barbarisme «pues», propi del llenguatge col·loquial— ha fet irrupció, darrerament, en la llengua parlada, sobretot en el llenguatge declamatori discursos, allocucions, intervencions en Hem tingut ocasió d'observar-ho d'una manera especial en aquelles proposicions en què l'oració principal és imperativa, i que són, per tant, aquelles que hom adreça directament a un auditori: Confieu en les nostres paraules, «doncs» us parlem amb el cor a la mà. Reflexionem. I meditem, «doncs» s'acosten temps decisius. Traieu-vos la son de les orelles, «doncs» el futur depèn de vosaltres. Com en tots els casos en què doncs és usat incorrectament, en aquestes oracions l'error es pot esmenar substituint-lo per perquè, que és la conjunció de causa més usual:... perquè us parlem amb el cor a la mà. Ara: les oracions d'aquest tipus, es podem resoldre també amb la conjunció que, a la qual es reconeix valor causal:... que el futur depèn de vosaltres..I, quan són breus i lapidàries, es pot dir que aquesta darrera solució és la més usual: No corris, que cauràs. Algú ens addueix que en aquest darrer cas, caure és la conseqüència i no la causa de córrer. No. Ningú no ha caigut, encara. El perill de caure és la causa que ens fa dir a algú que no corri.

ALBERT JANE